# PROBLEMATICA EXECUTĂRII HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREŞTI ÎN PROCEDURA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV

***Iulian DICUSARĂ***

CZU: 343.152:342.9 iulian.dicusara21072001@gmail.com

*Analyzing the dynamic of sociological and political changes in the Republic of Moldova, we tend to conclude that the importance of proper legal regulations in the administrative litigation procedure cannot be underestimated, as they form the foundation of a fair and efficient legal system.We also mention the importance of the effective enforcement of court judgments obtained as a result of a trial, as this ensures that justice is not limited to the declaration of rights, but also extends to their practical implementation.*

**Preliminarii**. Reflectând despre importanţa şi actualitatea cercetării putem menţiona că tema dată este importantă datorită faptului că, societatea este într-o continuă dezvoltare, forţează şi necesitatea ca cadrul legislativ să fie într-un pas cu realităţile şi necesităţile actuale.

Legislaţia în domeniul dreptului administrativ a fost, este şi va fi mereu în vizorul fiecărui cetăţean, deoarece aceasta reprezintă conexiunea între autorităţile statale şi cetăţeni, respectiv, cu cât mai accesibilă şi clară este legislaţia în acest domeniu, cu atât mai mare este încrederea societăţii în autorităţile publice şi în stat.

Statul la rândul său încearcă implimentarea unor noi mecanisme în acest domeniu al dreptului. Unul dintre aceste mecanisme, preluat din legislaţia germană, este şi Codul Administrativ, intrat în vigoare la 01.04.2019 şi care până în ziua de azi rămâne a fi o sursă interminabilă de discuţii, lacune şi interpretări neconforme.

În acest context, una din instituţiile de bază care naşte cele mai multe divergenţe este cea a executării hotărârilor judecătoreşti în procedura de contencios administrativ. Această lucrare are menirea de a identifica, analiza, propune soluţiile referitoare la întrebările ce apar în urma studiului acestei instituţii a dreptului administrativ, deoarece precum am menţionat şi mai sus, această temă este una din cele cu importanţa vitală pentru funcţionarea corectă a statului de drept şi pentru garantarea respectării drepturilor fundamentale ale cetăţenilor.

Vorbind despre actualitatea temei, menţionăm că o dată cu apariţia noilor reglementări referitoare la forma administrativ-judiciară de apărare a drepturilor, şi anume adoptarea noului Cod – s-a produs o adevărată „revoluţie” atât în ceea ce ţine de propriu-zis reglementare, cât şi referitoare la aplicabilitatea acestor reglementări.

Judiciarul din Republica Moldova s-a pomenit investit cu instituţii juridice şi standarde de protecţie a drepturilor subiective avansate, dar, în acelaşi timp, mai puţin cunoscute de legislaţia anterioară intrării în vigoare a Codului administrativ[1 pag. 1] .

Schimbarea substanțială a reglementărilor care urmează a fi operată în acest domeniu în cel mai scurt timp de asemenea sporesc actualitatea cercetării date.

**Contenciosul administrativ**. Dat fiind faptul că contenciosul administrativ este parte a ramurii de drept drept administrativ, considerăm oportună definirea primordială a acestei noțiuni.

Una din ele fiind a autoarei Verginia Vedinaș, care menționează că dreptul administrativ este o ramură a dreptului public care reglementează raporturile din sfera administrației publice active, raporturile acesteia cu celelalte autorități publice, cu particularii, cele care privesc organizarea și funcționarea ei, precum și pe cele de natură conflictuală, dintre administrație pe de o parte, și cei vătămați în drepturile sau interesele sale legitime, pe de altă parte [2 pag.62].

Instituția contenciosului administrativ constituie o instituție fundamentală în orice stat de drept și reprezintă instrumentul prin intermediul căruia administrații se pot apăra de abuzurilor administrației.

Codul Administrativ cuprinde totalitatea normelor atât materiale cât și procesuale în această materie.

**Proiectul de lege cu privire la modificarea Codului Adminstrativ.**

Prevederile Codului Administrativ, de altfel, ca și legislației în general sunt într-un continuu proces de perfecționare, iar cu toții cunoaștem faptul că a fost creat un grup de lucru care a avut drept scop principal modificarea substanțială a textului Codului Administrativ pentru a rezolva lacunele existente. Din aceste considerente, menționăm că în cadrul cercetării a fost utilizat textul Codului Administrativ până în aprilie 2024, dar a fost analizat și Proiectul cu privire la modificarea Codului Administrativ. Mai exact au fost analizate comparativ prevederile care la momentul dat se consideră a fi lacunare cu potențialele soluții propuse de proiectul de lege. Acest lucru a fost efectuat pentru a evita caracterul desuet al lucrării, deoarece proiectul de lege deja este votat în prima lectură, respectiv există o probabilitate înaltă că parcurgând toate etapele ulterioare necesare, să intre în vigoare în varianta în care este acum. Analiza fiecărui articol și schimbărilor propuse poate fi vizualizată în textul integral al lucrării.

**Concluzii**. Luând în considerație dinamica schimbărilor sociologice și politice din Republica Moldova, tindem să concluzionăm că importanța reglementărilor legale corecte în procedura contenciosului administrativ nu poate fi subestimată, deoarece acestea constituie fundamentul unui sistem juridic echitabil și eficient.

Observăm tendința reformatoare a legiuitorului care este îndreptată spre îmbunătățirea continuă prevederilor legale întru asigurarea unei bune funcționări a statului. Fapt care se materializează prin reformarea cardinală a contenciosului administrativ prin adoptarea în 2018 a prin care s-a urmat scopul alinierii prevederilor legale în Republica Moldova cu cele din Uniunea Europeană, și anume cu cea din Germania care în codul său de proceduri administrative a prevăzut o serie de instituții a căror reglementare a fost cu ușurință „împrumutată”. Fapt care a fost pe larg criticat, deoarece s-a optat pe strategia preluării mot-a-mot a reglementărilor, fără adaptarea lor la realitățile din Republica Moldova.

Cert este faptul că nu tot ce funcționează bine în Germania, o să funcționeze și la noi, anume din acest considerent era necesară o analiză multiaspectuală asupra efectelor și aplicabilității unei legi ce urmează a fi adoptată.

Atragem atenția că deși implimentată defectuos, tendința reformatoare materializată prin Codul Administrativ vine să fundamenteze faptul că demnitatea omului a fost pusă în calitate de piatră de temelie în activitatea administrativă a autorităților publice și de asemenea statuarea caracterului „prietenesc" al legii în raport cu justițiabilii. De altfel, nu există nimic ideal, anume din acest considerent este necesar să tindem mereu spre o evoluție continuă. Nici într-un caz critica continuă și ideea că Codul administrativ este ceva care nu corespunde Republicii Moldova nu este ieșirea din situație. Oare Germania nu este model pentru noi? [3 pag.151]

Anume din aceste considerente considerăm salutabilă intenția legiuitorului de a dezvolta continuu prevederile legale, în cazul nostru, prin adoptarea unui proiect de lege de modificare a Codului Administrativ, care este menit să rezolve lacunele juridice și să sporească claritatea legii.

Fără executarea efectivă a hotărârilor judecătorești, deciziile instanțelor rămân teoretice și nu produc efecte concrete. Asigurarea că hotărârile sunt puse în aplicare garantează că dreptatea este realizată în mod tangibil și că drepturile recunoscute de instanțe sunt protejate în practică

Accelerarea operării schimbărilor este dictată de faptul că din 2019 încoace, cetățenii care au obținut hotărâri prin care a fost constat culpabilitatea autorităților publice, nu dispun de mecanisme juridice coercitive care ar asigura punerea în aplicare a hotărârii judecătorești în raport cu persoana juridică de drept public.

În această ordine de idei, constatăm o tergiversare neintenționată a actului de justiție, creată prin administrarea lacunară a unor prevederi. Din aceste considerente operăm cu recomandarea implimentării cât mai rapide a noilor reglementări în acest sens.

Chiar și în accepțiunea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, existența unei hotărâri judecătorești inexecutorii constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil consacrat de art. 6 din Convenție. (Hornsby vs Grecia), acest drept devine iluzoriu dacă sistemul legal interg al statului respectiv ar permite ca o hotărâre definitivă și irevocabilă să rămână inoperantă, în detrimentul 1 părți

În acest context, finalizăm lucrarea cu un motto-ul lui William E. Gladstone care menționează că „Justice delayed is justice denied" care s-ar traduce ca „Justiția tergiversată este o justiție ineficientă". Considerăm deci că pentru a preveni ineficiența justiției este necesară implementarea corectă și la timp a hotărârilor judecătorești care ar întări autoritatea și credibilitatea în sistemului judiciar. Atunci când hotărârile instanțelor sunt respectate și executate, se consolidează încrederea publicului în justiție și în statul de drept. Fapt spre care trebuie să tindem în continuare**.**

**Referințe:**

1. BOSTAN A. Motivele suspendării executării actului administrativ individual defavorabil. Chișinău 2020. [Accesat 12.02.2024]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_

articol/107515 2. VEDINAȘ V. Tratat teoretic și practic de drept administrativ. Volumul I. București 2018, p.62 3. CLIMA V. UNELE ASPECTE

2. TEORETICO-PRACTICE ASUPRA TITLURILOREXECUTORII ÎN MATERIE DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV. Chișinău 2020. [Accesat 23.03.2024] Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/114174